

RECENZE

RANKOV, Pavol. *Znalostní pracovník v informační společnosti*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě, Ústav informatiky, 2014, 152 s. ISBN 978-80-7510-123-5.

Známý a uznávaný slovenský spisovatel, ale současně také vysokoškolský pedagog Katedry informačnej a knižničnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Pavol Rankov přichází v závěru roku 2014 s publikací *Znalostní pracovník v informační společnosti*. Práce, přestože má intelektuální původ na Slovensku a je jedním z výstupů grantu MIKS – *Mediální a informační kompetence pro znalostní společnost*, vyšla v českém jazyce na Slezské univerzitě v Opavě, konkrétně na Filozoficko-přírodovědecké fakultě a jejím Ústavu informatiky.

Dílo patří k jednomu z nejuplněnějších, které se v České republice, ale i na Slovensku věnuje právě komplexněji tématu informační společnosti a jejímu vlivu na profesi tzv. *znalostního pracovníka*. V České republice se tomuto tématu v kontextu informačního průmyslu nebo informační politiky věnovaly zejména práce Rudolfa Vlasáka z Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofickej fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Pojem *znalostní pracovník* obecně jistě je srozumitelný informačním profesionálům a knihovníkům, ale jeho etablování v širším povědomí veřejnosti je stále diskutabilní a svým způsobem nejisté. Tento termín se však vizionářsky používá a rozhodně nejde o nic špatného, spíše stále nezvyklého. Je možné ho chápat – zatím – jako zastřešující pro soubor mnoha profesí v informační společnosti v současnosti a blízké budoucnosti. V zahraničí bývají příslušníci profesí spojených s informační společností mnohdy označováni právě termínem *knowledge worker*, který se tedy přebírá.

Pochopit takovou profesi a její „záběh“ znamená dotknout se velmi výrazně nejen pozitivních témat informační společnosti, ale spolu s nimi také informační ekonomiky, neboť ta zejména určuje, ať již to považujeme za dobré nebo naopak za ne příliš optimistické, rozhodující faktor. Takže autor se sice někde úvahově filozoficky a přehledově věnuje pojmu informací a znalostí, ale poměrně brzy přechází přes téma např. znalostí a emocí k pragmatickému rozebírání informací a znalostí v ekonomice. Dokumentuje to, jak zejména technologie ovlivňují současný informační svět a jaký budou mít vliv na profesie budoucího světa. Kapitoly knihy s názvy jako *Moudrost a inovace*, *Postindustrialismus a deindustrializace*, *Komodifikace informací*, *Demasifikace zboží a služeb*, *Dematerializace produkce* či *Globální znalostní ekonomika* jsou vystřídaný různorodým a fragmentovaným pohledem na znalostního pracovníka (výběrově: *Znalostní pracovník jako symbolický analytik*, *Znalostní pracovníci jako lidský kapitál*, *Znalostní pracovník jako informační specialista*). Později autor díla přechází také k tématům sociální nejistoty znalostních pracovníků, vzdělávání pro znalostní ekonomiku, vzdělávání jako investice, ke komunikačním kompetencím a informační gramotnosti.

Autor monografie použil velmi mnoho informačních pramenů, což dílo předurčuje k dalším studijním perspektivám a použití. Velmi cenné jsou poznámky pod čarou, které jsou v publikaci velmi četné, ale důležité a poskytující další zamyšlení nebo inspirace. Dílo je poměrně hodně fragmentované, členěné do menších kapitol, takže mnohdy si čtenář musí dělat rychlé a dílčí závěry sám, ale ukazuje to na různorodost a složitost témat současné informační společnosti. Jako bychom nevěděli, co řešit dříve, co vše zahrnout pod problémové okruhy, tak překotný je vývoj informačního světa. Je velmi dobře, že takováto

práce vychází, neboť je svým způsobem ojedinělá na knižním trhu, přináší řadu argumentů nebo alespoň podnětů pro diskuze o roli informačního pracovníka.

Jak skončit malý recenzní pohled na tuto publikaci? Nejsem si jist, zda jde o publikaci optimistickou nebo pesimistickou. Ale toto necht' posoudí čtenář, ať již pochází z informační nebo knihovnické profese, nebo ji jen sleduje z povzdálí.

Richard Papík